

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/61/2015
Identifikačné číslo spisu:	5112200031
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5112200031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu NOBAPAN, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave, Hany Meličkovej 27, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Igor Müller § Mgr. Martin Dikoš, s.r.o., so sídlom v Žiline, Závodská cesta 3911/24, proti žalovaným 1/ I. bývajúcemu v T., 2/ Q., bývajúcej v T., obaja zastúpení JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, o zaplatenie 25 917,81 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6 C 1/2012, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. mája 2014 sp. zn. 7 Co 64/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom (v poradí druhým) z 24. mája 2013, č.k. 6 C 1/2012-1058 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaných zaplatenia 25 917,81 eur s 19,5 % úrokom ročne od 4. marca 2002 do zaplatenia. O trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu spoločnosť TERMA PK, s.r.o. ako postupca a Ing. U. ako postupník uzavreli 1. októbra 1998 zmluvu o postúpení pohľadávky, predmetom ktorej boli pohľadávky voči 1/ TAZ, š. p. Trnava vo výške 6 496 377,10 Sk, 2/ PANOLAQ CE, s.r.o. vo výške 3 257 098,- Sk, 3/ I. vo výške 780 800,- Sk a pohľadávky boli dokumentované súborom dokladov, ktoré tvorili prílohu zmluvy. Ing. U. ako postupca a žalobca ako postupník uzavreli 19. októbra 1998 zmluvu o postúpení pohľadávky, predmetom ktorej boli vyššie uvedeného pohľadávky, ktoré mali byť dokumentované súborom dokladov, ktoré tvorili prílohu zmluvy. Ďalej mal za preukázané, že zmluva o postúpení pohľadávky z 1. októbra 1998 nemala žiadnu prílohu, príloha bola pripojená iba k zmluve z 19. októbra 1998. Dospel k záveru, že zmluva o postúpení pohľadávky z 1. októbra 1998 je v dotknutej časti významnej pre rozhodnutie vo veci neplatná pre neurčitosť, nakoľko z textu zmluvy nie je rozpoznateľné, aká konkrétna pohľadávka voči žalovanému 1/ bola predmetom postúpenia, zmluva prílohu neobsahovala a preto nemohla na Ing. U. prejsť žalovaná pohľadávka. Žalobu z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu zamietol. Vývodil, že žalovaná 2/ nebola účastníčkou zmluvného vzťahu medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným 1/ a preto nemohla byť z toho zmluvného vzťahu zaviazaná. O trovách konania rozhodne podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. mája 2014, sp. zn. 7 Co 64/2014 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá voči žalovanej 2/ potvrdil, vo zvyšnej časti rozsudok zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa pri posúdení platnosti zmlúv o postúpení pohľadávok vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru, že zmluvy o postúpení pohľadávok boli neplatné z dôvodu ich neurčitosti. Odvolací súd bol názoru, že ak sa Ing. U. nevedel presnejšie vyjadriť k existencii pohľadávok a jej prílohám, ako aj k obsahu zmluvy z 1. októbra 2008, ale následne predmetné pohľadávky postúpil 19. októbra 2008 na ďalší subjekt (žalobcu) a odovzdal mu všetky listiny, ktoré súvisia s postúpenými pohľadávkami, na základe ktorých žalobca preukazuje svoj nárok, predmetné zmluvy o postúpení pohľadávok neboli neplatné z dôvodu ich neurčitosti, nakoľko bolo jasné, čo bolo predmetom postúpenia.

Proti zrušujúcej časti rozhodnutia odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/, ktorý navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v jeho napadnutej časti zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Za takú vadu označil skutočnosť, že odvolací súd vyhodnotil vykonané dokazovanie a z neho vyplývajúce nesprávne skutkové zistenia súdu prvého stupňa bez toho, aby nariadil pojednávanie v súlade s ustanovením § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. a dokazovanie prehodnotil sám, spôsobom odlišným od súdu prvého stupňa. Z tohto dôvodu nemal možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam a dôkazom, na ktoré odvolací súd prihliadol a ktoré vzal do úvahy v napadnutom rozhodnutí. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Žalobca navrhol dovolanie žalovaného 1/ podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. zamietnuť, nakoľko nie sú dané dôvody dovolania a v konaní nedošlo k vadám, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodu, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligátorne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ majú za následok nesprávne rozhodnutie veci.

Dovoláním žalovaného 1/ je napadnutý zrušujúci výrok, ktorý ale - napriek tomu, že je súčasťou výrokovej časti rozsudku - má povahu uznesenia (viď § 223 O.s.p.). Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalovaného 1/ nesmeruje proti uzneseniu, ktoré by malo znaky uznesení uvedených v týchto ustanoveniach. Prípustnosť dovolania žalovaného 1/ proti zrušujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu preto nevyplýva ani z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme je opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.)

alebo uzneseníu, ktorým odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdному dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) alebo podľa potvrdzujúceho uzneseníu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenia za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia ods. 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je totiž podanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené.

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v prejednávanej veci nejde.

Pokiaľ žalovaný 1/ v dovolaní namieta, že odvolací súd zo skutkových zistení vyvodil nesprávny záver, že zmluvy o postúpení pohľadávok neboli neplatné z dôvodu ich neurčitosti a bolo jasné, čo je ich predmetom, je potrebné uviesť, že táto jeho námietka sa týka nie procesnej vady, ale správnosti právnych záverov odvolacieho súdu, ku ktorým dospel pri právnom posudzovaní veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne

závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

K odňatiu možnosti žalovaného 1/ pred súdom konať malo podľa jeho názoru dôjsť i tým, že odvolací súd nenariadil odvolacie pojednávanie a nezopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu.

Ak odvolací súd v niektorej veci zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. a vec mu vráti na ďalšie konanie, napriek tomu, že pre to neboli dané procesné predpoklady a namieste bolo iné rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 219 O.s.p. alebo § 220 O.s.p.), ide o nesprávne rozhodnutie. Takéto nesprávne rozhodnutie ale nemožno stotožňovať s procesnou vadou konania odnímajúcou účastníkovi možnosť realizovať jemu patriace procesné oprávnenia v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Toto ustanovenie totiž dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu (procedúrou prejednávania veci), nie s jeho rozhodovaním. Navyše, po vrátení veci na ďalšie konanie súd pokračuje v prejednávaní veci a účastníkom konania zostávajú zachované ich procesné oprávnenia. Otázka dopadov takéhoto nesprávneho rozhodnutia na rýchlosť a hospodárnosť konania je z pohľadu § 237 písm. f/ O.s.p. irelevantná.

Pre prípad, že žalovaný 1/ namieta správnosť postupu súdov v procese zisťovania skutkových podkladov, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vada tejto povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

Ak súd v procese dokazovania (prípadne) nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd o odvolaní žalobcu rozhodoval bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Vychádzal pritom z ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom v čase jeho rozhodovania) majú za to, že v tomto prípade nebola splnená žiadna z podmienok § 214 ods. 1 O.s.p., za splnenia ktorých by bolo treba odvolacie pojednávanie nariadiť.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, a c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolaním žalovaného 1/ je napadnutý zrušujúci výrok, ktorý ale má povahu uznesenia a preto odvolací súd by postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ by prejednal odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v tejto časti i bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Postup odvolacieho súdu by nemal za následok odňatie možnosti žalovaného konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného 1/ nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa. Najvyšší súd o trovách dovolacieho konania nerozhodol z týchto dôvodov:

V zmysle § 151 ods. 3 O.s.p. v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa nepoužije. Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane s tým, že lehota troch pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Na obsah a účel ustanovenia § 151 ods. 3 O.s.p. nadväzuje § 224 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej, ktorým nebolo rozhodnuté o trovách konania z dôvodu postupu podľa § 151 ods. 3, o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

V danej veci Okresný súd Žilina vo výrokovej časti rozsudku z 24. mája 2013 č.k. 6 C 1/2012-1058 uviedol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.). Krajský súd v Žiline v dovolaní napadnutom rozsudku nerozhodol o trovách konania. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania nebolo teda dosiaľ rozhodnuté.

So zreteľom na vyššie uvedené zastáva najvyšší súd názor, že ak dovolací súd rozhoduje o dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ktorým nebolo rozhodnuté o trovách konania z dôvodu postupu podľa § 151 ods. 3 a § 224 ods. 4 O.s.p., o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (viď obdobne sp. zn. 3 Cdo 188/2013).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.